

הצגות של אינטליגנציה (משכל) *

1895-98	בינה בהשתתפות סיימון (Binet & Simon)	קיימים שלושה קריטריונים לפעולת המשכל: חשיבה בכיוון מוגדר, כושר הסתגלות בעזרת פתרונות ארעיים והכושר לברור, לשפוט נכון ולבקר כל הנחה או פתרון.
1885	ספנסר (Spencer)	משכל הוא היכולת לצרף מספר רב של רשמים שונים.
1897	אבינגהאוס (Ebbinghaus)	פעולה אינטליגנטית היא היכולת לקבץ רשמים רבים הנלווים זה לזה, אך אינם תלויים זה בזה, לידי שלמות בעלת משמעות או תכלית.
1909	בינה (Binet)	משכל הוא שיפוט שפירושו חוש מעשי, יוזמה, יכולת להסתגל לתנאים, לשפוט נכון, לשקול ולהבין כהלכה, אלה הן פעולות היסוד של המשכל.
1920	שטרן (Stern)	משכל הוא הסתגלות רוחנית כללית לתפקידים חדשים ולתנאים חדשים של החיים.
1921	דירבורן (Dearborn)	משכל הוא הכושר ללמוד מן הניסיון.
1921	טרמן (Terman)	רמת משכלו של הפרט פרופורציונית ליכולתו להמשיך בחשיבה מופשטת.
1921	תורנדייק (Thorndike)	משכל הוא היכולת להשיב תשובות נכונות.
1923	בורינג (Boring)	משכל הוא מה שנמדד על-ידי מבחני משכל.
1923	ספירמן (Spearman)	קיים גורם-על, 'g', שמהותו אנרגיה מנטלית כללית היכולה להפיק איברים חסרים באנלוגיות, וגורמי 's' ייחודיים לפעולות ספציפיות.
1927	תורנדייק (Thorndike)	משכל הוא יכולת כללית ליצור קשרים בין רעיונות, בין מושגים וכיוצא"ב.
1938	תורנסטון (Thornstone)	משכל מורכב מכשרים שכליים ראשוניים: מרחבי - S, תפיסתי - P, מספרי - N, יחסי לשון - V, זכירה - M, שטף לשון - W, שכיחה - R. מספרם עשוי להשתנות.
1939	תומפסון (Thompson)	פעולות מנטליות מתבצעות על-ידי מספר עצום של קשרים (bonds) המסוגלים להחליף אחד את רעהו.
1944	וקסלר (Wechsler)	משכל הוא כושר גלובלי, המתגלה באמצעות אתגרים המוצבים בפני הפרט ולפי המשאבים שברשותו.
1949	סטודרד (Stoddard)	משכל הוא תשלוט כשרים לביצוע פעולות עיוניות, מעשיות וחברתיות המאופיינות בקושי, במורכבות, בהפשטה, בחיסכון, בהסתגלות למטרה, בערך חברתי ובמקוריות.
1950	ורנון (Vernon)	למשכל מבנה היררכי אשר בו הגורם הראשי, 'g', מסביר את רוב השונות. גורם זה מתפצל לשני גורמים עיקריים (מילולי-חינוכי ומיכני-מרחבי), הממשיכים להתפרט עד הגיעם לגורמים ייחודיים.
1956	בלום (Bloom)	חשיבה הפועלת בשש דרגות - ידיעה, הבנה, יישום, ניתוח סינתזה והערכה. כל דרגה מתפרטת לסעיפי משנה מדורגים.
1957	קטל (Cattell)	משכל מתפצל לחלק 'נוזלי', שהוא כושר כללי לתפוס יחסים בכל התחומים, ולחלק 'מעובשי', המכיל את כל המיומנויות לתפוס יחסים מיוחדים שנרכשו בתחומים מוגדרים.
1967	גילפורד (Guilford)	לאינטלקט שלושה פנים איכותיים - פעולות, תוצרים ותכנים - היוצרים יחדיו 120 סוגי כושר שאינם תלויים זה בזה.
1969	ג'נסן (Jensen)	המשכל בנוי משתי רמות - האחת, שבה מתבצעת רכישת מידע חדש, העלאתו מהזיכרון והפעלתו בדרך אסוציאטיבית, והאחרת, שבה הלמידה היא תהליך קוגניטיבי הנעזר במושגים שנרכשו בעבר.
1983	גרדנר (Gardner)	למשכל שני קריטריונים: קיום מערכות יסוד לעיבוד מידע ועירות לקידוד המידע לתוך מערכות סמלים. ניתן להבחין בין "משכלים" שונים: מילולי, מוסיקלי, לוגי-מתמטי, גופני-תנועתי, אישיותי ועוד.
1983	קאופמן & קאופמן (Kaufman & Kaufman)	קיימים שני תחומים גלובליים של תפקוד: משכל, שהוא תהליך עיבוד שכלי (בשלבים ובזמנים), והישגים.
1983	סטרנברג (Sternberg)	רכיבי-על, העומדים בראש מבנה המשכל, קובעים את יצירת המושגים, המושאים או הסמלים. נוספים עליהם רכיבים עיקריים, רכיבי ביצוע, רכיבי רכישה, רכיבי שמירה ורכיבי העברה באימון.
1985	סטרנברג (Sternberg)	משכל הוא תכונה "התנסותית" המתגלה בלמידה ובחשיבה במושגים חדשים ואף בסוג חדש של מושגים.
1988	סטרנברג (Sternberg)	משכל הוא הסתגלות לסביבה, בחירת סביבות חדשות ועיצוב הסביבה.
1991	גוטמן & לוי (Guttman & Levy)	פריטים של מבחני משכל בנויים משלוש שטחות: לשון ההבעה, סוג החשיבה הנדרשת ואופנויות התקשורת בין השואל והמשיב.
1993	גרדנר (Gardner)	משכל הוא יכולת לפתור בעיות, או לצור תוצרים, שמסגרת תרבותית או קהילתית אחת או יותר מייחסת להם ערך.

* מתוך מגמות, כרך נ"ה, מס' 2-3, דצמבר 1993.